

"Het Grote Sterven - deel 3"

In de jaren 70 ben ik begonnen met schrijven. Ik lag overhoop met alles en iedereen. Geloofde nergens meer in. Wilde nergens meer bijhoren. En omdat ik mijzelf niet wilde verliezen zocht ik mijn toevlucht bij de gedachtenspels die ik op papier zette: Overwegingen die ik ordende en samenvoegde tot een manuscript dat de titel HET GROTE STERVEN kreeg.

Dit is het derde deel

19.

Zachtjes, alsof er niets is gebeurd, glijdt het fletse behang terug in mijn bewustzijn en met een joviaal gebaar begroet ik de verveling, die triomfantelijk mijn kamer binnenstormt. Zij schijnt de enige te zijn die zich op haar gemak voelt in dit chaotische vertrek.

Ik sluit de ogen.

Was ik maar blind, dan zou ik eindelijk iemand zijn, want een blinde bezit in ieder geval de zekerheid dat hij nooit zal kunnen zien.

Maar ik heb het nog niet gedacht of ik weet dat het niet waar is. Een blinde zegt ook maar wat. Net als iedereen overbluft hij de anderen met leugenpraat: "Heb medelijden met mij en stort zorgzaam uw bijdrage in de vuurrode geleidehondenbus, want nooit zal ik van de aardse kleurenvreugde kennis kunnen nemen..."

Maar 's nachts, in het diepste geheim, wanneer hij zich onbespied waant, begeeft hij zich op weg naar duistere bedevaartplaatsen, knielt er neer in het natte zand en wrijft zijn ogen wanhopig in met het troebele water uit de heilige bron: stinkend water dat wemelt van de ziektekiemen die erin worden geloosd door mensen met afgrijselijke zweren en etterende, open wonden, maar dat hem desondanks moet verlossen van de ondraaglijke duisternis.

Hij weet helemaal niets!

"En jij! Wat weet jij?", roep ik tot de lichtende carnavalsgedaante die aan het voeteneinde van mijn bed staat, "Vertel iets of verdwijn..."

O, ik haat die afschuwelijke kermistoestanden die spotten met alles wat kalm, ernstig en waardig wil zijn in mezelf. Wat moet ik beginnen met een werkelijkheid die 'geheimzinnig', dus 'geheim' is? Ik haat een wereld waar niemand ooit zegt wie of wat hij is. Alles is anoniem, alles gaat op in iets anders en nooit kun je iemand een hand geven en zeggen: "Hallo, kom naast me zitten, ik wil graag met je praten..."

Het zweeft maar een beetje om je heen. Het scharrelt wat rond tussen de brokstukken van een in elkaar geslagen werkelijkheid, zoals een hond dat doet in de ruïnes van een kapotgeschoten stad, maar het blijft op een afstand, het komt nooit dichterbij...

"Ik haat je", roep ik, "ik weet precies wie jij bent. Niets meer dan een waandenkbeeld dat ik zelf in het leven heb geroepen, een glibberige mestkever, die vretend en knagend tevoorschijn is gekropen uit mijn zieke, machteloze geest... Ga toch ergens anders naar toe. Wat kan ik beginnen met verzonnen moed? Denk je dat ik me beet laat nemen door een schertsfiguur? Ik waarschuw je, armzalig schepsel, donkere wolkenmassa's pakken zich samen aan de hemel en als je niet oppast zal een ziedende, felblauwe bliksemschicht je schimmige lijf doormidden klieven, zodat je in rook opgaat, kermend, rochelend, en stinkend slijm uitbrakend, zoals vampiers dat doen in een kitscherige griezelfilm. Denk je dat ik een zinloos onderdeel wil zijn van een goedkope, derderangs horror-film? Maak je verdienstelijk. Doe iets. Of geef tenminste antwoord op mijn vragen en overlaadt me niet met stichtelijke beleringen en moralistische kletspraat over mijn sociale en morele 'plicht'.

Jazeker, ontken het maar niet, ik hoor hier niets anders: Alleen maar dat ene, vervloekte leugenwoordje: 'Plicht'...

Mijn plicht..., het zou wat. Lopen, altijd maar lopen, zonder richting, zonder doel. Wil je dat? Jaren sjok ik nu al voort over eindeloze wegen, die niet voeren langs prachtige bossen en schitterende, snelstromende rivieren, nee, integendeel, die me meevoeren naar chaotische taferelen: het onontwarbare labyrint van mijn verdorven geest, waarin ik als een klein, onnozel kind rondwaal en waaruit ik waarschijnlijk nooit meer zal ontsnappen, omdat er ieder uur, iedere minuut, nieuwe wegen ontstaan, die onmogelijk bewandeld kunnen worden in de weinige tijd die mij ter beschikking staat. In zo'n wereld heeft het volstrekt geen zin te letten op mogelijk aanwezige richtingaanwijzers. Ik heb maar één leven en één weg, en ik modder maar wat aan, met een taaie, onbegrijpelijke vasthoudendheid, vergezeld door tientallen, wie weet wel duizenden, dwergen, die plechtigklinkende syllogismen mompelen, gewichtig het alles en het niets profeteren, terwijl

ik regelmatig mijzelf toefluister:

'Rustig Rense, kalm aan beste jongen, want het zijn maar vliegen, wacht je kans af..., morgen zijn ze dood...''

20.

En ik heb gewacht, vechtend tegen de toenemende onrust: jaar in jaar uit!

Zie hoe ik hier zit: in mijn atelier, samengevouwen op de smalle vensterbank, met de kloppende pijn in het hoofd en de eentonige brij van gewaarwordingen, gevoelens en emoties van alledag in en om me heen.

De wind woelt door mijn haren en ik hoor het monotone, dreunende motorlawaai dat opstijgt uit de peilloze diepte van de straat.

Nu kijk ik opzij, zie in een snelle flits de huizen aan de overkant en trek me onmiddellijk daarop terug in mijzelf, gedwongen door de onvoorstelbare zwaarte in mijn borst.

Verborgen in mijzelf - eigenlijk weinig meer dan een schuw en angstig kind - werp ik een blik op de meeuwen, die op een sierlijke en vitale wijze langs het venster scheren.

Ik werp wat brood naar buiten - maar het wordt niet opgemerkt...

O, ik begrijp het heel goed nu dat zelfs de vogels mij negeerden. Waarom zouden zij aandacht moeten schenken aan een vent die halfdood is? Wat zullen ze hard gelachen hebben, elkaar toeroepend:

"Laat die stakker dat droge, verschimmelde brood zelf maar opeten. Zulke gore broodbrokjes hebben wij niet nodig. Wij vliegen wel verder naar ruimten zonder stof en verveling. Die mufte werkelijkheid van hem, die bevalt ons niet..."

Ach, was ik ook maar een meeuw. Ze weten niet hoe vaak ik later die wens heb uitgesproken.

God, wat wilde ik dolgraag deel uitmaken van hun formaties. Maar nee, niet ik, een menselijk wezen, maar zij, een zwerm eenvoudige vogels, zweefden daar, hoog in de oneindig wijde ruimte: koninklijke, vrije geesten, die zich roekeloos en vrij van angst omlaag lieten vallen en als door laserstralen geleide projectielen neerstortten op hun prooi, feilloos en precies, zonder te pletter te vallen op het asfalt, zoals ik, overbelast door het knagende verlangen naar schoonheid en stilte in mezelf.

Alles in mij schreeuwde om verandering, een woest en bezeten verlangen naar een zwerftocht over de gehele aarde, en ik zag de meeuwen en ik wilde zijn zoals zij, vrij van alle aardse beperkingen, maar tot meer dan dromen was ik niet in staat.

21.

Terwijl de meeuwen in wervelende spiralen mijn kamer verlaten ontvouwt zich voor mijn ogen het beeld van een zonovergoten herfstlandschap, opgebouwd uit prachtige, weemoedig stemmende, bruinrode en geelgouden tinten, waarin ik vredig voortstap, een jongetje nog, dat zijn voeten behoedzaam neerzet in een dikke laag bladeren, helemaal alleen, met de zwaarte van het leven losjes in zijn handen, alsof gewicht niet telde in die dagen, een fonkelende, zorgvuldig gepolijste zwarte diamant, die alle licht in zich opzuigt, zodat hij gedurende de tocht uit zal groeien tot een gloeiende, zwarte zon, en mogelijk, eens, in een verre toekomst...

Ben ik dat werkelijk?

Verwonderd kijk ik naar het kleine, onschuldige wezentje dat dronken van kinderlijke vreugde voorthuppelt in een mistig bos, waar de boomtakken versierd zijn met fonkelende herfstdraden, prachtige parelkettingen die zijn opgebouwd uit

gestolde druppels water, heel onwerkelijk natuurlijk, maar niet voor het kind, dat ogen heeft die alles kunnen zien, meer dan ik gedurende de verdere rest van mijn leven ooit nog zien zal.

Het loopt daar, huppelend en springend, met al zijn bezittingen opgeborgen in de holte van zijn vuist, een kleine, vochtige kinderhand, angstvallig dichtgeknepen, bang waarschijnlijk om alles te verliezen, en het versnelt zijn pas, vreemd is dat, hijgend holt het weg, op zoek naar een geheime schuilplaats - weer dat geheim, het laat me niet los - een zelfgebouwde schuilhoek ergens onder de struiken, opgebouwd uit oude dekens en verzegeld met ingewikkelde toverspreuken die geen mens ooit heeft gekend.

Opgetogen kijk ik toe wanneer de jongen een roestig luik opent dat de weg vrijmaakt naar een onderaardse gang die hem zal leiden naar zijn eigen schat, geen goud of zilver, nee, een fantastische, wonderlijke werkelijkheid die niemand hem af zal kunnen nemen, omdat het zijn eigendom is, een uniek en kostbaar bezit.

Er vallen wat druppels grondwater op de oude, verweerde plavuizen die losjes op de vochtige, schimmelende, zwarte aarde een wankel evenwicht in stand proberen te houden, maar hij hoort en ziet niets en loopt onvermoeibaar verder, met een gezicht dat gloeit van trots.

Ik probeer iets te zeggen, wil me kenbaar maken, omdat ik het niet kwijt wil raken, dat lieve, onschuldige kind dat op weg is naar het geluk, maar het kost me erg veel moeite, omdat de kracht van de beeldenstroom verbazingwekkend groot is.

"Wat is je naam, jongen?", weet ik tenslotte uit te brengen, en een drukkend gevoel van schaamte bevangt me, omdat mijn vraag afschuwelijk kil en steriel aandoet in een wereld die bezwangerd is van mysterie, spanning en niet te stuiten geestdrift.

Verbaasd blijft de jongen staan en hij kijkt omhoog, zijn ogen groot en vochtig en zijn gezicht vuurrood en klam van zweet.

"Rense", zegt hij, heel zacht en verlegen, om er plotseling snel en vastberaden aan toe te voegen:

"Maar neemt u mij niet kwalijk meneer, ik moet verdergaan, want ik zal nog een lange en gevaarlijke tocht moeten ondernemen voor ik de plaats van mijn bestemming bereikt zal hebben...", een zin die hij letterlijk heeft overgenomen uit een avonturenboek dat hij tijdens lange, koude winteravonden in zijn kleine jongensbed heeft stukgelezen.

Ik knik hem begrijpend toe en laat hem gaan, terwijl een trieste glimlach over mijn gezicht glijdt. Het helpt hier niet de ogen te sluiten. Ik zal alles moeten zien...

Kan ik hem niet tegenhouden? De arme jongen bezwijkt haast onder de last van de veel te grote schooltas die hij zonder enig overleg heeft volgepakt met zijn meest intieme en dierbare bezittingen: zijn passerdoos, waar hij zo bijzonder trots op is, zijn goudkleurige kompas, een kleurboek, dat lukraak is uitgekozen, en een loodzwaar sprookjesboek...

"Mijn god, kind, loop toch niet verder, geef niet toe aan dat dwaze verlangen weg te trekken", stamel ik, maar het kind hoort niets, omdat het volledig in de ban geraakt is van die ene, grote daad die zijn leven in een magisch licht moet plaatsen.

Ontroerd zie ik hoe het verder loopt, met voeten die bij iedere stap meer pijn doen, gebukt onder een last die veel te zwaar is, tot het uiteindelijk niet verder kan en uitgeput neervalt in een gapende afgrond, waar het stil en roerloos blijft liggen op de met afval bedekte bodem van mijn zwaarbeproeft ziel.

"Het bittere einde", mompel ik, "er valt niet aan te ontkomen", en terwijl de tranen over mijn wangen glijden wend ik me tot de vuilgrijze rookkolommen in de verte en ik strijk wat lokken haar glad, die door de wind omhoog zijn gewaaid. De koude waarvan ik me ineens bewust word doet me huiveren en langzaam sluit ik het raam, met trage en vermoeide bewegingen, zoals het iemand past die zweeft op de grens van leven en dood.

22.

Nu ik het raam sluit vraag ik me af wat ik zou moeten doen om mezelf buiten te sluiten.

Zelfs na alles wat er is gebeurd, ondanks de schokkende, angstaanjagende ontdekking van de verwonding en de zeurende,

ontwrichtende pijn die er op volgde, ben ik er nog helemaal, en met mij de drukkende aanwezigheid van die vervloekte kamer, waarin ik iedere keer met de grootst mogelijke tegenzin terugkeer.

Wie zou vermoeden dat ik hier jarenlang een 'kunstenaarsbestaan' heb geleid?

En toch heb ik hier geleefd, tezamen met al die anderen. Ik heb met hen gepraat, gelachen en gedronken, ik heb geluisterd naar hun muziek en op een stille, zwoele manier de liefde met hen bedreven - genietend van de wildheid die onder de stille druk van mijn armen op een welhaast willoze wijze tot ontlasting kwam.

Tot het begon, heel geleidelijk aanvankelijk: de afkeer van de drank, de woorden en het frivole, lege spel van geilheid en nauwelijks gemeente tederheid, het toenemende besef van de onvolledigheid en het voortdurende falen van dit leven, het rad van de dood, dat sneller en sneller rondwentelde in mijn hoofd.

Zij verdween het eerst, ik zie haar nog niet, maar ik weet dat ze er is, en daarna mijn vrienden, de een na de ander, als krijtstrepen, die met behulp van een natte lap volledig en definitief van het zwarte schoolbord worden verwijderd...

V-r-i-e-n-d-e-n.... Zacht fluister ik het voor me heen, 'vrienden', en met veel moeite lukt het me om die holle, betekenisloze klank om te zetten in een vaag herinneringsbeeld.

Zo herinner ik me dat ik nog geruime tijd het voornemen heb gekoesterd de verkoelde betrekkingen weer te herstellen.

Ik zie hoe ik door de drukke, lawaaiige straten van de stad zwerf en hen ontmoet op al die plaatsen die me volledig vreemd geworden zijn.

"Hallo Rense", hoor ik iemand roepen, "lange tijd niet gezien zeg - kom er gezellig bij zitten jongen, en vertel eens: Hoe gaat het me je?"

Hoe het met mij gaat? Mijn hemel: Beroerd, bezopen, slecht - het gaat eigenlijk helemaal niet, dat kan de grootste gek toch zien...?

"Het gaat wel", mompel ik, "zo zijn gewone gangetje, weet je wel...", en als vanouds bestel ik een pils, geen kleintje, nee, een grote, alsof ik een heuse vent met branie in zijn lijf ben, maar ik doe het verschrikkelijk onbeholpen - mijn god, nu ik er naar kijk valt het me pas op hoe afschuwelijk vals, onecht en gemaakt dat gedrag van me toen was...

Ik kijk ze aan: Mijn 'vrienden'... Ze zien er zo merkwaardig uit, ik herken ze nauwelijks en toch kan ik niet precies aangeven wat er anders is, alsof je tegelijkertijd in twee werelden leeft die door het een of andere stomme toeval samen zijn gaan vallen, terwijl ze dat niet behoren te doen...

Hakkelend hoor ik mijzelf een paar nietszeggende frasen stamelen en verbaast constateer ik dat geen mens zich daar aan ergert.

Misschien is dit alles wel genoeg, wordt er niet meer van je verlangd in het leven - wellicht is dit de pure, zuivere vriendschap: Gedeeld bedrog, gedeelde schuld en gedeeld verdriet...

Met zorgvuldig-overwogen nonchalance drink ik het bier, zoals altijd gezeten aan de vertrouwde tafel naast de met zware, donkerrode gordijnen afgeschermdde entree, maar ik voel me steeds minder op mijn gemak, naarmate de tijd verstrijkt.

Ik luister naar de oude, overbekende verhalen, de afgezaagde grappen, de geijkte modewoorden die gericht zijn tegen het 'klootjesvolk' dat altijd dom en stom wil blijven, en ik probeer te lachen, omdat ik onvoorwaardelijk op wil gaan in hun wereld, maar ben helaas niet in staat te verhinderen dat de wrede troosteloosheid van het sterven een web van onheilspellend stilzwijgen rond ons allen weeft, zodat we noodgedwongen afscheid van elkaar nemen, op een aarzelende, onhandige en schutterige wijze, teneinde weer terug te kunnen kruipen in de enige ruimte die nog overblijft, de zwarte ruimte van de ongeziene, niet erkende leugens, waar we toornig tegen de muren trappen en verbeteren het plafond betasten, zonder een antwoord te kunnen geven op de vraag hoe we de dood kunnen ontlopen: In onze vriendschap verdwaald, zeulend met ladders waarvan de treden zijn verrot, beseffend hoe belachelijk dat alles is, zonder het vermogen, zonder de moed misschien, dat toe te geven, omdat we elkaar niet los willen laten, ondanks alles samen willen zijn, hoewel we zwijgend voor ons uit staren, balancerend op smalle paden, waarop geen plaats is voor een ander, met de onredelijke verwachting dat die paden naast elkaar zullen blijven liggen, zodat we elkaar in ieder geval nog zien - niet meer roepen: "Hier ben ik...!", dat niet nee, dat allang niet meer...

En zo kom je heel onverwachts tot de wrede ontdekking dat je volmaakt alleen bent. Je ligt in je bed en je luistert naar het tikken van de klok en het druppelen van het water in de witporseleinen wasbak.

Gestaag en regelmatig tikt de klok, maar onregelmatig is het geluid van het water dat uit de kraan sijpelt, omdat het net als jij wil samenklonteren met geestverwanten, andere druppels, die op en boven elkaar liggen en die omhoog proberen te kruipen: kleine stroompjes op het blinkende metaal, die tenslotte, gedwongen door de wet van de zwaartekracht, omlaagvallen: nu eens hard, en dan weer zacht - alsof de zinloosheid van de wereld al niet groot genoeg is.

Aan het plafond hangen zware metalen bakken met meterslange neonbuizen, kunstmatige, elektronische sterren, die je als kunstenaar nodig hebt, omdat een kunstenaar tenonder gaat in een kosmos zonder licht.

De helwitte glazen buizen lokken zwermen vliegen en muggen naar zich toe. Uit hoeken en gaten kruipen ze tevoorschijn, in onvoorstelbaar grote hoeveelheden, als aasgieren die op zoek zijn naar een prooi.

Muggen en vliegen, dat zal het enige gezelschap zijn dat men aantreft na mijn dood, vastgekleefd in het donkerrode bloed, volgevreten en verzadigd, in een kamer zonder drank en zonder vrienden, met alleen wat stukgeslagen meubilair en de verschaalde lucht van leegte en eenzaamheid.

Naast mijn bed zal men een briefje vinden waarop ik plichtsgetrouw mijn laatste wens heb genoteerd:

"Maak me niet schoon. Baar me niet op. Stop me in al mijn gore, vunzige smerigheid in de grond. Houd in godsnaam iedereen van me vandaan. En als ze mijn graf willen bezoeken, verbrandt dan alles wat van me overgebleven is en strooi mijn as in het riool!"

O, ik weet precies wat er gaat gebeuren als ik word ontdekt. Altijd is er wel iemand te vinden die de quasi-ernstige pias wil uithangen. Altijd! Zo gaat dat in het leven, daar is geen ontkomen aan.

"Hoe heeft dit kunnen gebeuren?", zal dat satanische wezen vragen, zo maar in het algemeen natuurlijk, omdat het geen antwoorden verwacht, omdat het mensen die antwoorden wil geven zelfs vanuit de grond van zijn hart veracht: "waarom heeft niemand een poging ondernomen deze begaafde jongeman van zijn wanhoopsdaad af te houden?"

Alsof er iets tegen te houden valt....

Wat heeft een mens te maken met zijn eigen dood? Je bent toch weinig meer dan een passief toeschouwer bij een strijd die volledig buiten je om gestreden wordt op de uitgestrekte velden van de waanzin?

Niemand kan zichzelf vermoorden, dat beelden de mensen zichzelf maar in. Alles wat gebeurt is het aflopen van een wekker, die is opgewonden door Vadertje Tijd hoogstpersoonlijk, en daar kunnen we het mee doen.

Vriendelijk blikst hij op me neer, de oude Vader Tijd, terwijl hij verrassend kwiek en monter het grote rad rondraait, waaraan de mens is vastgeketend, en schaterend van het lachen al mijn goede voornemens verloren doet gaan in de eindeloze wenteling van sterren en planeten, een kinderlijke toverconstructie, waarvan ik deel uitmaak, vastgebonden als ik ben aan de wieken van de ouderdom, alsmat zwakker wordend, uitbundig wuivend naar de bizarre spookverschijning die enthousiast in zijn onzichtbare handen klapt, als in een luchtig en vermakelijk familiespel, dat als enig-zinvolle functie het doden van de tijd heeft.

'Hoe heeft het kunnen gebeuren?', mijn god, de mensen zouden de mond eens dicht moeten houden en de doden in alle rust en stilte moeten overlaten aan hun lot.

Waarom bemoeit iedereen zich met iedereen? Zijn het de mensen niet, dan is het God wel, of de Duivel, of een krankzinnige, volstrekt absurde en kitscherige geestverschijning, die voortdurend praat over 'het leven', terwijl hijzelf nog minder is dan een ding.

"De beste stuurman staan aan wal!", merkte mijn moeder vroeger op, wanneer ik weer eens iets onzinnigs in haar gedrag had ontdekt - en ik vrees dat ze, ondanks mijn harde, hatelijke kritiek, gelijk heeft gehad.

"Geloof me toch", schreeuwt het spookachtige wezen vanaf mijn monumentale werktafel, "er is zoveel te doen... Als ik in jouw schoenen stond dan wist ik het wel, dan zou ik mijzelf aanbieden aan de wereld om alles te ervaren wat een mens maar ervaren kan. Ik zou een vlot bouwen en wegvaren naar onbekende verten, ja heus..., en terwijl jij hier dan ligt te wachten, duizend nachten, of misschien wel eentje meer..., dobber ik voorwaarts op de hoge golven, honger en dorst stillend met droge scheepsbesluit en lauw, ranzig water, dat uit een kleine, met pek dichtgesmeerde ton wordt geschept. En vanaf dat vlot kijk ik dan omhoog naar de wijde zwarte avondhemel die overdekt is met een bonte wirwar van

fonkelende lichtjes en weet dat ik zal genieten van de overweldigende grootsheid van mijn avontuurlijke, grenzeloze bestaan...

Denk je dat toch eens in Rense: de opwindende prikkeling van spanning en gevaar die je doorgloeit wanneer je jezelf aantreft op de grens van hemel en water, de duizelingwekkende gewaarwording van het je een voelen met de natuur... Binnen in je brandt het verwarmende vuur van een nieuw bewustzijn, dat hete, duistere emoties in je geest doet ontwaken, gewone, triviale gevoelens, maar ook uiterst bizarre en absurde, waar een mens in het normale leven bang voor is, en je geeft je er aan over, in een zalige toestand van extase, de mond wijdopen, tot je verzadigd in slaap valt en al slapende verderdrijft op het gladde, spiegelende oppervlak van de ondoorgrondelijke zee, in de beschermende handen van je eigen levenslot..."

Onverschillig laat ik hem verderpraten en ik tuur naar het witgesauste plafond, zwijsend, omdat ik iedere antwoord weiger voordat ik weet wie me deze onsmakelijke grap geleverd heeft.

Zonder dat waanzinnige wezen zou ik in alle rust mezelf kunnen overleveren aan de dood. Wie is hij? Waar komt hij vandaan? En wat komt hij hier doen?

Waarom praat hij over een leven dat hijzelf nooit heeft geleefd en fluistert hij me al die woorden in, die ik al jarenlang probeer te vergeten, woorden die ik voor een groot deel al weggestopt heb in mezelf?

Begrijpt hij dan niet dat het te laat is en dat hij weinig meer is dan een vraatzuchtige worm die knaagt aan de vergane en vermolmden resten van een oud en onbewoonbaar verklaard huis?

Ach, bestond er maar een God die genade kende. Zo'n oppermachtig wezen zou mij een vertegenwoordiger zenden die vurig en geestdriftig de waanzin zou verkondigen, een heroïsche strijder, die zich zou verzetten tegen het zinloze gedoe van al die bedrijvige torren die gedachteloos opgaan in de triomf van hun onbeduidende intellect, ten koste van miljoenen en miljoenen beklagenswaardige stakkers die net als ik achter de tralies moeten leven, van welke aard dan ook, en die daar bonzen op de ramen en de muren en vloekend en scheldend om aandacht schreeuwen, tot ze tenslotte schor en moegeschreeuwd ineenzakken op de betonnen vloer van hun cel.

Ieder uur van de dag zou hij hun gekerm over de stad doen schallen, een oorverdovende kakofonie, die opstijgt uit tientallen eeuwen, vanuit bedompte kerkeren en smetteloos witte ziekenhuiszalen, waar men wordt geslagen en vernederd, uit naam van het naamloze, uit naam van de vrede en de gerechtigheid, uit naam ook van de liefde, de orde en het gezag - kortom: uit naam van alles dat Macht bezit!

Maar nee, het heeft God behaagt mij een afgezant van de machteloosheid te sturen, een hulpeloos wezen, dat zichzelf tot een speelbal van de machtigen heeft gemaakt, veroordeeld als hij is rond te kruipen door het misselijkmakende bezinksel van een onzinnig denkvermogen, dat niets anders doet dan het ontwerpen van gecompliceerde theorieën en therapieën, op het ritme van mijn heldhaftige lied van wanhoop en droefenis, met geen ander wapen dan een droom, een absurde, nachtmerrie-achtige droom, die wordt meegedeeld via een niet te stuiten stroom van woorden, die zonder ophouden op mij wordt afgevuurd, alsof ik een hels brandend vuur ben, dat alleen door continu nathouden in toom gehouden worden kan...

Niemand had ooit een woord tot mij moeten spreken.
Zonder hun woorden was dit alles nooit gebeurd.